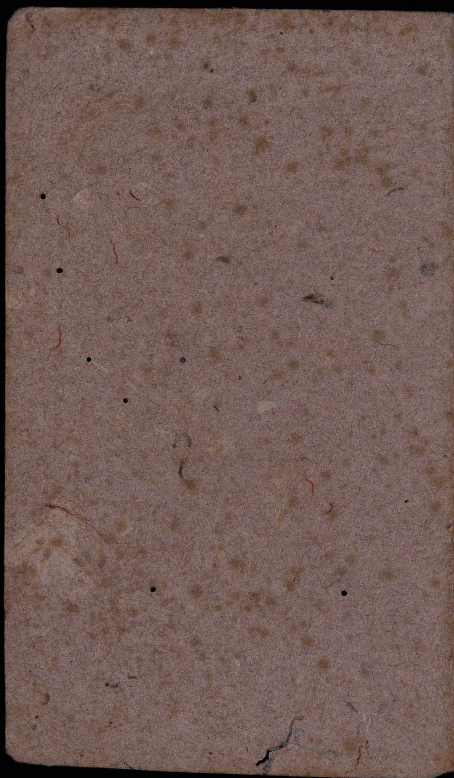

CA
CATENA
(ICS)

CAI

C

7

MEMORIALE R I T U U M

Pro aliquibus praestantioribus
Sacris Functionibus
persolvendis

*In Minoribus Ecclesiis
Parochialibus .*

FLORENTIAE MDCCCXXV.

In^o Archiepiscopali Typographia
ad Crucem Rubram
Superiorum permissu .

ANTICHI

840C

A

357

REVERENDIS PAROCHIS

*Aliisque Minorum Ecclesiarum
Rectoribus.*

Proposito Dubio in S. R. C. ordinario conventu habito die 28. Julii 1821. sequenti dubio, videlicet: *An toleranda sit consuetudo vigens in quibusdam Paroeciis praesertim ruralibus, celebrandi per Parochum Missam lectam Feria V. in Coena Domini, quin peragi valeant eadem feria, et sequenti caeterae Ecclesiasticae functiones praescriptae, ob Clericorum defectum, vel potius abolenda?* Emi. PP. eidem praepositi nondum consuluerunt Paroeciis praesertim ruralibus, quae Clericis omnino destituuntur; verum etiam solliciti, ut sacrae functiones, quae ex Ecclesiae instituto ad recolendam memoriam Passionis, Mortis, et Resurrectionis D. N. J. C. peragi debent in Majori Hebdomada, non omittantur in minoribus Ecclesiis, et signanter Parochialibus; in quibus tres saltem, quatuorve Clerici haberi possunt, excitantur Episcoporum vigilantiam, qui in id sua conferant studia, sequenti responso. *Affirmative et*

4
ad mentem. Mens est: ut Locorum
Ordinarii quoad Paroecias, in quibus
haberi possunt tres, quatuorve saltem
Clerici, Sacras Functiones Feriis V., et
VI., ac Sabbato Majoris Hebdoma-
dae peragi studeant, servata forma
parvi Ritualis S. M. Benedicti XIII.
anno 1725. jussu editi: quoad alias
Paroecias, quae Clericis destituuntur,
indulgere valeant ob populi commodi-
tatem, ut Parochi (petita quotannis
venia) Feria V. in Coena Domini Mis-
sam lectam celebrare possint, prius-
quam in Cathedrali, vel Matrice Con-
ventualis incipiat. Quoniam vero exem-
plaria parvi Ritualis recol. mem. Pon-
tificis Benedicti XIII. jussu editi omni-
no defecere; ideo iterato illud imprimi
curavimus pro earundem minorum Ec-
clesiarum praesertim Parochialium com-
moditate.

Editioni anni 1725. praemittitur se-
quens monitum „ Ut Ritus, ac Sacrae
„ Coeremoniae, visibilia Religionis,
„ ac Pietatis signa, per quae mentes Fi-
„ delium ad rerum altissimarum con-
„ templationem excitantur, in minori-
„ bus Ecclesiis Parochialibus alinae hu-
„ jus Urbis exactè, ac uniformiter ex-
„erceantur; utque hujusmodi Ecele-

55. iarum Rectores ab exolvendis fun-
 56. ctionibus illis praecipuis, quibus al-
 57. ma Mater Ecclesia praestantiora no-
 58. strae Redemptionis indixit recolenda
 59. mysteria, minimè, vel perstrictus
 60. Parochialium Clericorum numerus
 61. detineat, vel insuetorum Rituum an-
 62. fractus deterreat; ex Decreto parti-
 63. cularis Congregationis, à SS. Dño.
 64. nostro BENEDICTO PP. XII. indi-
 65. ctæ, sub die 4. Decembris proxime
 66. elapsi anni 1724. pro nonnullis ad
 67. Sacram Visitationem Ecclesiarum
 68. Parochialium Urbis spectantibus, et
 69. à Sanctitate Sua confirmato; Rectori-
 70. bus ipsis Memoriale hoc Rituum, ty-
 71. pis datum, proponitur observandum.
 72. „ Exactissimam praescriptorum Ri-
 73. tuum, cum perstrictissimo Clerico-
 74. rum numero, exhibet praxim. Ut
 75. plurimum tres tantum requirit: vix
 76. quartum desiderat. Parocho tamen
 77. curae erit, designatos Clericos, qua-
 78. si manuducens, praecedenter in a-
 79. ctionibus peragendis instruere, ut in
 80. eisdem attentè, et expeditè se ge-
 81. rant, neque oscitanter, quò se ver-
 82. tant, nesciant.
 83. „ Eosdem insuper Clericos modulari,
 84. aequà vocum concordia, ea, quae in

„ Processionibus recitanda praecipiu-
 „ tur, edoceat: quaeque, ut inoffen-
 „ so percurrantur pede, suis locis, in
 „ ipso hoc Memoriali, per extensum in-
 „ serere, consonum visum est; ut unus
 „ idemque libellus, et quae agenda,
 „ et quae recitanda, suppeditet.

„ Sex, semel in anno occurrentes, fun-
 „ ctiones enucleate exponuntur (quas
 „ subsequens demonstrabit Index): ex
 „ quibus haud difficile erit, methodum
 „ excerpere pro consimilibus; ut in
 „ omnibus custodia Sacrarum Coeremo-
 „ niarum semper effulgeat.

• Habete igitur RR. Parochi, et mino-
 rum Ecclesiarum Rectores, ope hujus
 Ritualis, certam methodum, qua uti
 possitis, ut Sacrae actiones, si nequeant
 solemniter, decenter saltom peragan-
 tur.

TIT. I.

DE BENEDICTIONE CANDELARUM

*In Festo Purificationis Beatae
Mariae Virginis.*

CAP. I.

*De Praeparandis pro Benedictione,
Processione, et Missa.*

*In Abaco, seu Credentia
Altaris Majoris.*

1. **C**alix pro Missa cum omnibus
ornamentis coloris albi: nisi festum in-
cidat in Dominica privilegiata, quia
tunc Coloris violacei.

2. Planeta, Stola, et Manipulus
coloris albi, vel violacei, si in Do-
minica, ut supra.

3. Thuribulum, et Navicula cum
thure.

4. Vas Aquae benedictae cum As-
persorio.

5. Pelvis cum medulla Panis, et
vasa pro lotionem manuum post distri-
butionem Candelarum.

6. Manutergium.

7. Pelvicula cum ampullis Vini, et

*Aquae, et Mappula ad manus ter-
gendas.*

8. *Exemplaria hujus Memorialis pro
recitandis in Processione.*

In Altari.

1. *Pallium violaceum faciliter amo-
vibile, et aptatum super aliud albi
coloris, si Missa erit de Beata Ma-
ria.*

2. *Missale in cornu Epistolae super
Pulvino violaceo, vel parvo Legili.*

Prope cornu Epistolae in plano.

1. *Mensa cooperta mantili albo, et
super eam Candelae benedicendae, si-
militer aliqua mappa-munda cooper-
tae.*

2. *Cruz Processionalis.*

In Sacristia.

1. *Tria Superpellicea pro Clericis.*

2. *Amictus, Alba, Cingulus, Sto-
la, et Pluviale coloris violacei pro Ce-
lebrante.*

3. *Foculus cum Igne, et Forcipe.*

De Sacris Ritibus in Festo Purificationis Beatae Mariae Virginis absolvendis.

§. I. *De Benedictione Candelarum.*

1. **C**irca horam diei tertiam, tres Clerici, talari habitu induti, accipiunt Superpellicea in Sacristia, atque disponunt omnia, ut in Cap. praec.

2. Festivo Campanarum sonitu convocetur Populus.

3. Celebrans, facta praeparatione ad Missam, ac lotis manibus in Sacristia, ministrantibus secundo, et tertio Clerico, accipit super Cottam Amictum, Albam, Cingulum, Stolam, et Pluviale coloris violacei.

Si fuerit dies Dominica, Celebrans sic indutus benedicit Aquam pro Aspersione, ut in Missali.

4. Interim primus Clericus amovet ab Altari vasa florum, et Candelas in eo accendit.

5. Celebrans, facta cum Clericis debita reverentia Cruci, vel Sacrae aliae Imagini in Sacristia, praecedente primo Clerico manibus junctis, medius inter

secundum, et tertium Clericum, elevantes fimbrias Pluvialis, tecto capite, procedet ad Altare.

6. Ante infimum gradum deponit Biretum in manibus primi Clerici, qui, eo reposito, Candelas discooperit.

7. Celebrans, facta in plano vel reverentia Cruci, vel genuflexione super infimo gradu, si adsit Tabernaculum recondens SS. Eucharistiam, ascendit ad Altare, et osculatur illud in medio.

Si facienda sit Aspersio Aquae Benedictae, Celebrans genuflexus in primo gradu inferiori procedit ad Asperersionem, ut in Missali, et deinde ascendit ad Altare, ut supra.

8. Celebrans, osculato Altari, accedit ad cornu Epistolae semper medius inter Clericos, ut in num. 5.

9. Ibidem facie ad Altare, manibus junctis, in tono feriali, dicit: *Domine vobiscum*, et postea subjungit. *Oremus*, et Orat. *Domine Sancte etc.* cum quatuor aliis Orationibus.

10. Interim primus Clericus ponit Ignem in Thuribulo, et accipit Naviculam.

11. Dum dicitur quinta Oratio, tertius Clericus, qui erat à sinistris Celebrantis, facta genuflexione Altari, re-

cedit, et accepto e Credentia Vase Aquae Benedictae, una cum Clerico Thuriferario accedit ad Celebrantem.

12. Celebrans, completa quinta Oratione, ministrante cum osculis consuetis Naviculam secundo Clerico, qui est à dexteris ejus, imponit cum benedictione Incensum in Thuribulo.

13. Deinde, accepto Aspersorio à secundo Clerico, ter aspergit Candelas, in medio, à dexteris earum, et à sinistris, dicens submissa voce *Ant: Asperges me etc.* sine Psalmo.

14. Successivè similiter triplici ductu Candelas adolet incenso, nihil dicens.

15. Completa benedictione, Celebrans facta in medio Altaris debita reverentia, sedebit tecto capite super scabello in suppedaneo à parte Evangelii, (a) et gravi sermone Populum admonebit de Institutione hujus Solemnitatis, atque Mysteriis, et utilitate Candelarum benedictarum, utque Populus reverenter accedat ad distributionem.

§. II. De Distributione Candelarum.

1. **E**xpleto sermone, primus Clericus accipit è Mensa Candelam

(a) *Bauldr. p. 4. cap. 3. art. 3. n. 13.*

pro Celebrante, et, nisi adsit aliquis in Presbyterali ordine constitutus, eam collocat in medio Altaris.

2. Celebrans, facta reverentia in medio Altaris, genuflectit super suppedaneo facie ad Crucem.

3. Sic genuflexus accipit ex Altari Candelam, et eam osculatur, et tradit primo Clerico servandam.

Si adsit aliquis Sacerdos, hic dabit Candelam Celebranti stanti facie ad Populum, cum osculo Candelaе tantum, et Celebrans similiter Candelam (a) tantum osculabitur.

4. Deinde Celebrans accedit ad cornu (b) Epistolae, et alternatim cum suis Clericis alta, et aequa voce, more Clericor. Reg. recitabit Ant. *Lumen etc.* et Canticum: *Nunc dimittis etc.*

5. Repetita post *Sicut erat in principio etc.* Ant. *Lumen etc.* Celebrans, facta inclinatione Cruci, vertit se ad Populum, et distribuit Candelas primo Presbyteris, si adsint; deinde Clericis, dispositis, seriatim super ora suppedanei, et digniores prope cornu Epi-

(a) Bauldr. p. 4. c. 3. art. 2. n. 13. Gavant. in Dom. Palm. n. 14. lit. g.

(b) Bauldr. loc. cit. art. 4. n. 3.

istolae: qui omnes genuflexi Candelam
et manum Celebrantis osculabuntur.

6. Deinde Celebrans, facta reveren-
tia Altari, medio inter suos Clericos
accedit ad Cancellos Presbyterii à par-
te Epistolae.

7. Ibidem incipit distribuere Cande-
las, primo Viris, deinde Foeminis,
praebente ei Candelas tertio Clerico à
sinistris, allatas a primo Clerico.

8. Completa distributione, Celebrans
lavabit manus in plano Epistolae, fun-
dente aquam primo Clerico, et aliis
duobus manutergium ministrantibus.

9. Celebrans, lotis manibus, acce-
dit ante Altare per longiorem, facta-
que in medio Cruci (a) reverentia, per-
git ad librum in cornu Epistolae.

10. Ibi cum suis Clericis, alta voce
recitabit Ant. *Exurge Domine etc.*

11. Deinde stans ibidem subdit: *Ore-
mus*, et si sit post Septuagesimam, et
non in die Dominico, subjungit ipse-
met, ac genuflectens cum omnibus:
Flectamus genua, et secundus Clericus
primo surgens, respondet: *Levate*.

12. Postmodum Celebrans dicet Ora-

(a) *Ex Castald lib. 3. sect. 8. cap. 3.
n. 7., Gavant. p. 4. tit. 10. lit. g. n. 18.*

tionem: *Exaudi quaesumus Domine* etc semper tenens manus junctas, ut supra.

§. III. De Processione.

1. **C**ompleta Oratione, Celebrans accedit ad medium Altaris, ibique accipit à primo Clerico Candelam accensam, et Exemplar hujus Memorialis, vel Rituale pro Antiphonis in Processione cantandis.

2. Duo alii Clerici similiter accipiunt Candelas accensas, et Exemplaria hujus Ritualis.

3. Celebrans vertit se ad Populum, et dicit *Procedamus in pace*, et Clerici respondent: *In nomine Christi. Amen.*

4. Celebrans incipit recitare Antiph. *Adorna etc.* ut infra, et alternatim cum Clericis sibi assistentibus reliquas Antiphonas prosequetur.

5. Responso, ut supra: *In nomine Christi Amen*, primus Clericus accipit Crucem Processionalem; et facta genuflexione Altari, vertit se ad Populum, et procedit, juxta consuetudinem, vel extrà Ecclesiam, vel intus eandem, et dirigit Processionem à sua parte dextera, et circuit, et redit ante Altare.

6. Subsequitur Celebrans tecto capi-

te, medius inter Clericos, recitans cum
eis sequentes Antiphonas, redactas (ut
in *Rituali edition. Pezzana. Venet.*
1693.) ad versus, ut commodius cau-
tentur.

Antiph. Adorna thalamum tuum Sion:
et suscipe Regem Christum.

Amplectere Mariam: quae est coele-
stis porta.

Ipsa enim portat Regem gloriae,
novi luminis.

Subsistit Virgo, adducens manibus
Filium; ante luciferum genitum.

Quem accipiens Simeon in ulnas suas
praedicavit populis: Dominum enim es-
se vitae, et mortis, et Salvatorem
mundi.

Responsum accepit Simeon à Spiritu
Sancto: non visurum se mortem nisi
videret Christum Domini.

Et cum inducerent Puerum in tem-
plum: accepit eum in ulnas suas, et be-
nedixit Deum, et dixit.

Nunc dimittis servum tuum Domi-
ne: Secundum verbum tuum in pace.

Cum inducerent puerum Iesum pa-
rentes ejus, ut facerent secundum con-
suetudinem legis pro eo: ipse accepit
eum in ulnas suas.

7. Ingrediendo Ecclesiam, si extra

nam processum fuit, vel in ipso cancellorum Presbyterii ingressu, si Processio intus Ecclesiam peracta fuit, recitatur sequens Resp.

Resp. Obtulerunt pro eo Domino par turturum: aut duos pullos columbarum.

Sicut scriptum est in lege Domini.

Postquam impleti sunt dies purificationis Mariae: secundum legem Moysi.

Tulerunt Jesum in Ierusalem, ut sisterent eum Domino.

Sicut scriptum est in lege Domini.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut scriptum est in lege Domini.

8. Clericus cum Cruce, facta ante Altare genuflexione, deponit eam loco suo.

9. Celebrans absolvit Resp. ante Altare.

§. IV. *De Missa post Processionem:*

1. **A**bsoluto Resp. primus Clericus resumat Candelas a Celebrante; et Clericis, extinguit, et servat in Credentia.

2. Celebrans facta reverentia Altari accedit ad planum Epistolae, in loco

ubi alias sedetur in Missa solenni; et per manus secundi, et tertii Clerici deponit Fluviale, et Stolum violaceam, et accipit Manipulum, Stolum, et Planetam coloris albi, si Missa erit de Beata Maria; alias, deposito Pluviali, accipit Manipulum, et Planetam violaceam pro Missa de Dominica.

3. Interim, si Missa erit celebranda de festo, primus Clericus amovet Pallium violaceum ab Altari, remanente albo, et apponit Vasa florum inter Candelabra, et successive defert Calicem paratum ad Altare, et expanso Corporali, eundem in medio concinne collocat.

4. Celebrans procedit ad Missam, in qua, si erit de festo, Clerici tenebunt (a) Candelas accensas ad Evangelium, et ab Elevatione usque ad Sumptionem.

5. Dum Celebrans legit Ant. *Communio*, primus Clericus amovet Calicem ab Altari, et refert ad Credentiam.

6. Completa Missa Celebrans, praecedentibus Clericis, redit, manibus junctis, in Sacristiam.

(a) *Gavant. p. 4. tit. 14. n. 10. et alii*

7. Ibi deponit Paramenta Missalia, et gratias agit de more.

8. Clerici ex Altari, et Abaco reportant omnia in Sacristia, et quaeque suis locis reponunt.

TIT. II.

DE BENEDICTIONE CINERUM

In Capite Jejunii.

C A P. I.

De praeparandis pro Benedictione et Missa.

In Abaco, seu Credentia Altaris Majoris.

1. *Calix paratus pro Missa, cum Velo, et Bursa coloris violacei.*
2. *Manipulus, et Planeta violacea.*
3. *Thuribulum, et Navicula, cum ihure.*
4. *Vas Aquae Benedictae cum Aspersorio.*
5. *Pelvis cum medulla Panis, et Vasa ad lavandas manus post Cinerum distributionem.*
6. *Manutergium.*
7. *Pelvicula cum Ampullis Vini, et*

*Aquae, et Mappula ad manus ter-
gendas.*

In Altari.

1. *Altare cum Pallio violaceo, Cru-
ce, et Candelabris cum Cereis, absque
vasis florum.*

2. *Missale in cornu Epistolae super
Pulvino violaceo, aut Legili.*

3. *Vas argenteum, vel ex alia pul-
chra materia, cum Cineribus ex ramis
in praecedenti Dominica Palmarum be-
nedictis, combustis, et subtiliter cri-
bratis, et aridis, coopertum vel oper-
culo consimili, vel velo violaceo, inter
Missale, et cornu Epistolae.*

In Sacristia.

1. *Tria Superpellicea pro Clericis.*

2. *Amictus, Alba, Cingulus, Stola,
et Pluviale coloris violacei.*

3. *Foculus cum carbonibus accensis,
et forcipe.*

C A P. II.

De Sacris Ritibus in Fer. IV.

Cinerum persolvendis.

§. I.

Dispositis omnibus, ut supra, per
Clericos indutos superpelliceis,
hora congrua, solito Campanarum si-

gno, convocetur Populus ad Ecclesiam:

2. Celebrans in Sacristia, lotis manibus, per manus secundi, et tertii Clerici accipit super Cottam Amictum, Albam, Cingulum, Stolam, et Pluviale coloris violacei.

3. Primus Clericus accendit Candelas super Altare, et deinde in Sacristiam redit.

4. Proceditur, facta reverentia Crucis in Sacristia, vel Sacrae Imagini, ad Altare majus.

5. Praecedit primus Clericus manibus junctis, et subsequitur Celebrans tecto capite medius inter secundum, et tertium Clericum.

6. Celebrans ante Altare deponit Biretum in manus primi Clerici, et facit debitam reverentiam Altari.

7. Ascendit Altare medius inter secundum, et tertium Clericum, et osculatur illud in medio.

8. Interim primus Clericus, deposito Bireto, discooperit Cineres.

9. Celebrans accedit ad cornu Epistolae, et ex Missali recitat cum suis Clericis Ant. *Exaudi etc.*

10. Interim primus Clericus praeparat Thuribulum cum igne.

11. Repetita Ant. *Exaudi*, Celebrans

stans ibidem, non se vertens ad Populum, dicit in tono feriali, ac manibus junctis: *Dominus vobiscum*, et postmodum subjungit quatuor Orationes.

12. Dum dicitur quarta Oratio, tertius Clericus facta genuflexione Altari, accipit vas Aquae benedictae, et unâ cum Clerico Thuriferario accedit ad Celebrantem.

13. Celebrans ministerio secundi Clerici imponit incensum in Thuribulo, et deinde aspergit, et thurificat Cineres de more.

14. Expleta Benedictione, Vas cum Cineribus ponitur in medio Altaris.

15. Celebrans sedens, ut alitâs in Suppedaneo, habet sermonem a Populum super Benedictione, et Impositione Cinerum in hac Feria.

§. III. De Cinerum Impositione.

1. Celebrans, *absente alio Sacerdote*, facta reverentia Crucis, genuflectit super Suppedaneo in medio.

2. Sic genuflexus sibi ipsi Cineres in modum Crucis imponit in capite, nihil dicens.

Si adsit alius Sacerdos, Hic sine Stola accedens ad Altare, imponit Cineres Celebranti (qui stabit capite in-

*clinato, et facie versa ad Populum)
dicendo: Memento Homo, quia pulvis
es, et in pulverem reverteris.*

3. Celebrans, acceptis Cineribus, accedit ad Missale in cornu Epistolae, et recitat cum Clericis, ut supra, *Ant. Immutemur etc. usque ad finem.*

4. Deinde imponit Cineres omnibus de Clero, dispositis super oram Suppedanei, et dignior erit proximior ad latus Epistolae, dicens: *Memento Homo etc.*

5. Celebrans, facta reverentia Altari, medius inter secundum, et tertium Clericum, accedit ad cancellos Presbyterii & regione Epistolae, et imponit Cineres primo Viris, deinde Foeminis.

6. Completa impositione, Celebrans in plano Epistolae, ministrantibus Clericis, lavat manus cum mica panis, et tergit.

7. Deinde ascendit Altare per longiorem, et facta reverentia in medio, pergit ad latus Epistolae.

8. Ibidem facie ad Altare dicit manibus junctis: *Dominus vobiscum*, et Orationem: *Concede nobis Domine etc.* et facta ibidem reverentia Altari, descendit ad planum Epistolae.

§. IV. De Missa.

1 **C**elebrans in plano Epistolae prope scabellum, adjuvantibus suis Clericis, deponit Pluviale, et accipit Manipulum, et Planetam, et sedet aliquantulum.

2. Interim primus Clericus defert Calicem ad Altare, et expanso Corporali in medio ejus, aptat Calicem super illud.

3. Celebrans procedit ad Missam, in qua omnia, ut in Missali.

4. Dum dicitur *Communio* primus Clericus amovet Calicem ab Altari, et defert ad Credentiam.

5. Completa Missa, Celebrans redit, praecedentibus Clericis, manibus junctis, in Sacristiam; ubi, depositis paramenti Missalibus, Deo gratias agit.

6. Clerici reportant omnia in Sacristia, et recondunt.

TIT. III.

DE DOMINICA PALMARUM

CAP. I.

De praeparandis pro Sacris Actionibus hujus Dominicae.

*In Abaco, seu Credentia
Altaris Majoris.*

1. *Calix pro Missa cum omnibus ornamentis coloris violacei.*

• 2. *Manipulus, et Planeta coloris violacei.*

• 3. *Thuribulum, et Navicula cum thure.*

4. *Pelvis, et Urceus pro lotione manuum.*

5. *Manutergium.*

6. *Pelvicula cum Ampullis Vini, et Aquae et Mappula ad manus tergendas.*

7. *Exemplaria hujus Memorialis pro recitandis in Processione.*

In Altari.

1. *Pallium violaceum.*

2. *Missale in cornu Epistolae super Pulvino violaceo, vel Legili.*

3. *Rami Palmarum, loco Florum, inter Candelabra.*

Prope cornu Epistolae
in plano.

1. *Mensa cooperta Mantili albo, et super eam Palmae benedicendae.*

2. *Cruz Processionalis tecta Velo violaceo, et Vitta violacea pro liganda Palma in summitate Crucis.*

In Sacristia

1. *Tria Superpellicea pro Clericis.*

2. *Amictus, Alba, Cingulus, Stola, et Pluviale violacei coloris pro Celebrante.*

3. *Foculus cum igne, et forcipe.*

4. *Vas Aquae benedictae cum Aspersorio.*

CAP. II.

*De Sacris Ritibus in Domìnica
Palmarum persolvendis.*

§. I. *De Benedictione Palmarum.*

1. **O**mnibus suo loco dispositis, festivo Campanarum sonitu, ora congrua, convocatur Populus.

2. Celebrans in Sacristia, adjuvantibus secundo, ac tertio Clerico, induit super Cottam, Amictum, Albam, Cingulum, Stolam, et Pluviale violaceum.

3. Idem benedicit Aquam, ut in Mis-

sali, et interim primus Clericus accendit Cereos in Altari.

4. Celebrans, praecedente primo Clerico portante Vas cum Aqua nuper benedicta, mediùs inter secundum, et tertium Clericum, tecto capite, procedit ad Altare, et genuflectit in ejus infimo gradu pro Aspersione Aquae benedictae.

5. Fit Aspersio more solito, post quam primus Clericus reponit Missale super Legili in cornu Epistolae Altaris.

6. Tertius Clericus accipit è Credentia Manipulum, et illum aptat in (a) brachio sinistro Celebrantis.

7. Celebrans medius inter Clericos, ut in num. 4., ascendit Altare, ac illud oscufatur in medio, deinde in cornu Epistolae, alta, et aequali voce incipit Ant. *Hosanna etc.*, quam cum Clericis prosequetur.

8. Stans ibidem dicit manibus junctis: *Dominus vobiscum*, et deinde Orationem: *Deus quem diligere etc.*

9. Subjungit Lectionem, et post eam dicit cum Clericis Responsorium: *Collegerunt etc. In monte Oliveti etc.*

10. Praemisso eodem loco: *Munda*

(a) Bauldr. p. 4. cap. 6. art. 4. Num. 5.

cor meum, legit Evangelium et osculatur Textum in fine, et postmodum deponit Manipulum.

11. Deinde dicit *Dominus vobiscum*, Orationem, et Praefationem, tenens semper manus junctas, tam ad haec, quàm ad subsequentes Orationes.

12. Clerici dicunt *Sanctus; Sanctus etc.*

13. Celebrans praemisso. *Dominus vobiscum*, subjungit quinque alias Orationes.

14. Interim Primus Clericus ponit Ignem in Thuribulo, et accipit Naviculam.

15. Dom dicitur quinta Oratio, tertius Clericus, facta genuflexione Altari, accipit è Credentia Vas Aquae benedictae, et unà cum Thuriferario accedit ad Celebrantem.

16. Celebrans, ministrante secundo Clerico, imponit Incensum in Thuribulo cum benedictione, et osculis.

17. Deinde ter aspergit Ramos, dicens submissa voce: *Asperges me etc.* sine Psal., ac demum eosdem thurificat.

18. Celebrans dicit iterum: *Dominus vobiscum*, et sextam Orationem.

19. Primus Clericus deponit Thuribulum, et tertius ad sinistram Celebrantis.

20. Celebrans sedens sermonem habet Solemnitati congruum .

§. II. *De Palmarum distributione .*

1 **P**rimus Clericus accipit e Credientia Palmas pro Celebrante, et Clericis, et collocat super Altare .

2. Celebrans, facta reverentia Cruci, genuflectit in medio Altaris .

3. Genuflexus accipit ex Altari Palmam, quam osculatur, et tradit primo Clerico servandam .

Si adsit aliquis Sacerdos, hic dabit Palmam Celebranti, ut dictum fuit de Candela in festo Purificationis .

4. Celebrans accedit ad cornu Epistolae, et cum suis Clericis recitat Antiphonas: *Pueri Hebraeorum etc.*

5. Deinde, facta inclinatione Cruci, vertit se ad Populum, et distribuit Palmas, primo Presbyteris, *si adsint*, deinde Clericis, genuflexis in Suppedaneo: et Digniores prope cornu Epistolae; qui omnes osculantur prius Ramum, deinde manum Celebrantis .

6. Celebrans descendit ab Altari, et facta reverentia, accedit ad cancellos Altaris versus cornu Epistolae .

7. Ibi, offerente Palmas a sinistris primo Clerico, Celebrans incipit easdem

distribuere Populo, primo Viris, deinde Foeminis.

8. Completa distributione, Celebrans lavat manus in plano Epistolae, Clericis ministrantibus.

9. Accedit per longiorem ad Altare, et in cornu Epistolae dicit: *Dominus vobiscum*, et ultimam Orationem.

10. Interim primus Clericus apponit, et firmat vitta violacea unam ex Palmis in summitate Crucis Processionalis.

11. Completa Oratione, primus Clericus porrigit Celebranti, et aliis duobus Clericis Palmas, et Exemplaria hujus Memorialis pro recitandis in Processione.

§. III. De Processione.

1. Celebrans, tenens Palmam in manibus, vertit se ad Populum, et dicit in medio Altaris: *Procedamus in pace*; et Clerici respondent: *In nomine Christi Amen*: et Celebrans inchoat: *Cum appropinquaret etc.*

2. Dirigitur Processio, Praecedit primus Clericus cum Cruce: sequitur Celebrans medius inter duos Clericos, recitans alternatim cum eis, alta voce Antiphonas, quae sequuntur, ad Versus aptatas.

3. Proceditur per latus dexterum Celebrantis extra Portam principalem, recitando, ut infra.

Antiphona.

Cum appropinquaret Dominus Jerosolymam: misit duos ex Discipulis suis, dicens:

Ite in Castellum, quod contra vos est: et invenietis pullum Asinae alligatum, super quem nullus hominum sedit.

Solvite eum: et adducite mihi.

Si quis vos interrogaverit: dicite opus Domino est.

Solventes adduxerunt ad Jesum: et imposuerunt illi vestimenta sua, et sedit super eum.

Alii expandebant vestimenta sua in via: alii ramos de arboribus sternebant.

Et qui sequebantur clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini.

Benedictum regnum Patris nostri David. Hosanna in excelsis, miserere nobis fili David.

Alia Antiphona.

Cum audisset populus, quia Jesus venit Jerosolymam: acceperunt ramos Palmarum.

Et exierunt ei obviam: et clamabant pueri dicentes.

Hic est: qui venturus est in salutem populi.

Hic est salus nostra: et redemptio Israel.

Quantus est iste: cui Throni, et Dominationes occurrunt.

Noli timere filia Sion, ecce Rex tuus venit tibi sedens super pullum Asinae: Sicut scriptum est.

Salve Rex fabricator Mundi: qui venisti redimere nos.

Alia Antiphona.

Ante sex dies solemnis Paschae: quando venit Dominus in Civitatem Jerusalem.

Occurrerunt ei pueri: et in manibus portabant ramos Palmarum.

Et clamabant voce magna dicentes: Hosanna in excelsis.

Benedictus qui venisti in multitudine misericordiae tuae: Hosanna in excelsis.

Alia Antiphona.

Occurrunt turbae cum floribus, et Palmis Redemptori obviam, et victori triumphanti digna dant obsequia.

Filium Dei ore gentes praedicant:
et in laudem Christi voces tonant per
nubila, Hosanna in excelsis.

Alia Antiphona.

Cum Angelis, et pueris fideles in-
veniamur: triumphatori mortis
clamantes, Hosanna in excelsis.

Alia Antiphona.

Turba multa, quae convenerat ad
diem festum clamabat Domino.
Benedictus qui venit in nomine Domi-
ni, Hosanna in excelsis.

1. Primus Clericus cum Cruce sistit
ante Portam principalem facie ad eam-
dem.

2. Secundus, et tertius Clericus in-
trant Ecclesiam, et clauso ostio, stan-
tes versa facie ad Processionem, di-
cunt:

⁊. Gloria, laus, et honor tibi sit
Rex Christe Redemptor: Cui puerile
decus prompsit Hosanna pium.

3. Celebrans extra Ecclesiam, facie
ad portam, repetit tecto capite.

Cel. **G**loria, laus, et honor tibi sit Rex
Christe Redemptor: Cui pueri-
le decus prompsit Hosanna pium.

Cle. Israel es tu Rex, Davidis et inclinata proles : Nomine qui in Domini, Rex benedicte venis.

Cel. *Gloria, laus etc.*

Cle. Coetus in excelsis te laudat coelicus omnis : Et mortalis homo, et cuncta creata simul.

Cel. *Gloria, laus etc.*

Cle. Plebs Hebraea tibi cum Palmis obvia venit; Cum prece, voto, hymnis, adsumus ecce tibi.

Cel. *Gloria, laus etc.*

Cle. Hi tibi passuro solvebant munia laudis: Nos tibi regnanti pangimus ecce melos.

Cel. *Gloria, laus etc.*

Cle. Hi placuere tibi, placeat devotio nostra : Rex bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent.

Cel. *Gloria, laus etc.*

4. Versibus completis, primus Clericus calce hastilis Crucis percutit imam partem ipsius Portae, itaut fragor audiatur, et duo Clerici, qui sunt intus Ecclesiam, Portam aperiunt, et sistunt se hinc inde Januam.

5. Primus Clericus cum Cruce ingreditur Ecclesiam, et Celebrans subsequendo, incipit Responsorium : *Ingre-
diente Domino etc.*

6. Secundus, et tertius Clericus excipiunt Celebrantem, et ponentes illum in medio prosequuntur cum eo Resp.

Ingrediente Domino in Sanctam Civitatem: Hebraeorum pueri resurrectionem vitae pronunciantes.

Cum ramis Palmarum: Hosanna clamabant in excelsis.

Comque audissent, quod Jesus veniret Ierosolimam: exierunt obviam ei.

Cum ramis Palmarum: Hosanna clamabant in excelsis.

7. Terminatur Processio, et Responsorium ante Altare majus.

8. Primus Clericus deponit Crucem, et deinde recipit Palmas a Celebrante, et Clericis.

9. Celebrans in plano Epistolae, ubi alias sedetur in Missa, deponit Pluviale, et accipit Manipulum, et Planetam, et sedet aliquantulum.

10. Primus Clericus portat Calicem ad Altare, et expanso Corporali in medio ejus, illum collocat, et aptat.

11. Celebrans procedit ad Missam celebrandam; in qua Clerici poterunt tenere Palmam in manibus, dum legitur Passio, et in fine Missae legitur Evangelium S. Joannis. *In principio etc.*

12. Dum Celebrans legit Ant. *Communio*, Primus Clericus amovet Calicem ab Altari, et portat ad Credentiam.

13. Completa Missa Celebrans redit manibus junctis in Sacristiam, Clericis praecedentibus.

14. Ibi deponit Sacra Paramenta, et gratias agit.

15. Clerici ex Altari, et Credentia resumunt omnia, et suis locis recondunt, et modeste recedunt.

TIT. IV.

DE FERIA V.

In Coena Domini

CAP. I.

*De praeparandis pro functionibus
in hac Feria V. persolvendis.*

In Altari.

1. *Altare solemmniter ornatum, et cum Pallio albi coloris.*

2. *Cruce inter Candelabra, tecta velo albi coloris.*

3. *Missale super pulvino albo, sive Legili in cornu Epistolae.*

In Abaco, seu Credentia.

1. *Calix pro Missa cum ornamentis coloris albi, et duplici Hostia.*

2. *Alius Calix cum Palla, Patena: Velo albo, et ligula serica albi coloris.*

3. *Pixis cum Particulis consecrandis ad Communionem Populi, et Infirmorum.*

4. *Pelvicula cum Urceolis Vini, et Aquae, et Manutergio.*

5. *Schedulae tradendae Communionis.*

6. *Cruz Processionalis cooperta Velo violaceo.*

7. *Turibulum cum Navicula.*

8. *Velum humerale albi coloris.*

9. *Mappa oblonga extendenda super Cancellos in Communione Populi.*

10. *Baldachinum hastatum, vel Umbella pro Processione, extra Cancellos.*

11. *Crotalum pro signo Salutationis Angelicae.*

In Sacristia.

1. *Tria Superpellicea pro Clericis.*

2. *Amictus, Alba, Cingulus, Manipulus, Stola, et Planeta albi coloris.*

3. *Pluviale album.*

4. *Stola violacea.*

5. *Foculus cum igne, et forcipe.*

6. *Funalia, sive Candela pro Processione.*

In Sacello parato pro Repositione
SSm. Sacramenti.

1. *Locus ipse ab Altari majari distinctus, et decenter Velis preciosis, non tamen nigris, et luminibus, ac floribus ornatus, sine Reliquiis, aut Imaginibus Sanctorum.*

2. *Supra Altare ibidem erectum Capsula elegans, clave firmata, pro Calice servando.*

3. *Corporale stratum intra Capsulam.*

4. *Aliud Corporale super Altare.*

5. *Scabellum graduatum pro repositione Calicis in Capsula.*

CAP. II.

De Sacris Ritibus Fer. V. in Coena Domini peragendis.

§. I. *De Missa usque ad Processionem.*

1 **S**onus harmonicus Campanarum pro convocatione Populi.

2. Clerici induti Superpelliceis disponunt omnia suis locis, ut supra.

3. Rector interim excipit Confessiones suorum Parochianorum.

4. Hora congrua Rector Ecclesiae celebraturus induit se paramentis Missalibus albi coloris.

5. Primus Clericus accendit candelas in Altari majori, et aptat Calicem in medio ejus, et retro illum Pixidem cum particulis.

6. Celebrans praecedente primo Clerico, et post eum secundo cum tertio manibus junctis, procedit tecto capite ad Altare pro Missa.

7. Incipit Missam omisso in Confessione Ps. *Iudica me Deus etc.* et *Gloria Patri*.

8. Ad *Gloria in excelsis* pulsantur Campanae, quae deinde silent usque ad Sabbatum Sanctum.

9. Ultra Hostiam consuetam consecratur et alia, et Particulae pro Communione Fidelium, et pro infirmis.

10. Dicitur, ut alias, *Agnus Dei*, licet in Missa solemni non sit danda Pax.

11. Dum Celebrans dicit Orationes ante Communionem, primus Clericus portat ex Abaco ad Altare Calicem vacuum cum Palla, Patena, et Velo albi coloris.

12. Celebrans sumpto Sanguine, et cooperto Calice, ex quo sumpsit, alterum Calicem ponit in medio Corporalis, et detegit.

13. Genuflectit, et alteram Hostiam

consecratam reponit in Calice, cooperit Palla, et Patena inversa, et Velum desuper expandit, et genuflectit.

14. Accipit Pyxidem, et ponit eam ante Calicem velatum: discooperit, et facta genuflexione, retrahit se in cornu Evangelii (a) versa facie ad cornu Epistolae.

15. Clericus genuflexus in cornu Epistolae, omnibus similiter de Clero, et Populo genuflectentibus, dicit: *Confiteor Deo etc.* et Celebrans subjungit: *Misereatur vestri etc. et Indulgentiam etc.* ut alias.

16. Celebrans accedens ad medium genuflectit, et accepta Pixide, vertit se ad comunicandos, et dicit de more, ter: *Ecce Agnus Dei etc.*

17. Fit Communio Clericorum apud Altare, deinde Virorum, et Mulierum ad Cancellos, expansa Mappa ante pectus eorundem.

18. Peracta Communione, Celebrans ad Altare cooperit Pixidem, et eam servat in Tabernaculo.

19. Deinde dicto: *Quod ore etc.* se purificat, et facta genuflexione, abluit

(a) *Caer. Ep. l. 2. c. 29., Bauld. p. 3, c. 11. art. 10. n. 14.*

digitos super Calicem, et super Altare de more: et reaccedens ad medium, genuflectit, et sumit abluitionem digitorum.

20. Calix Missae deferitur ad Credentiam: accenduntur Cerei in Sacello Sepulchri: disponitur Baldachinum, sive Umbella, et distribuuntur cerei pro sodalibus si adsint, vel cultioribus de Populo.

21. Celebrans prosequitur Missam, in qua haec observabit.

Exterso Calice genuflectit, accedit ad cornu Epistolae, et legit *Communione*.

Venit in medium, genuflectit, osculatur Altare, et retrahens se a latere Evangelii dicit: *Dominus vobiscum*.

Redit in medium, genuflectit, et accedit ad cornu Epistolae, ubi legit *Post Communionem*.

Interum in medium, genuflectit, osculatur Altare, vertit se, ut prius, dicit: *Dominus vobiscum*, et *Ite missa est*.

Vertit se ad medium, genuflectit, dicit: *Placeat etc.* osculatur Altare, dicit *Benedicat vos etc.* et genuflectit.

Vertit se in cornu Evangelii: dat benedictionem, et non perficiens circu-

lum, convertit se ad latus Evangelii non rediens in medium.

Dicit Evangelium S. Joannis, ad quod signat librum, vel tabellam, non autem Altare.

Ad *Verbum Caro factum est etc.* genuflectit versus Sacramentum.

22. Celebrans completa Missa, accedit ad medium, genuflectit, et per breviorē descendit ad planum Epistolae.

23. Ibi per manus Clericorum deponit Planetam, et Manipulum, et accipit Pluviale albi coloris.

§. II. *De Processione SS. Sacramenti ad Sacellum.*

1. Celebrans accedit ante Altare, et facta genuflexione in plano, orabit genuflexus in inferiori gradu.

2. Primus Clericus accipit Thuribulum cum igne, et Naviculam cum thure, et accedit ad Celebrantem.

3. Celebrans surgens, imponet thus in Thuribulo sine benedictione, ministrante Naviculam secundo ex Clericis sine osculis.

4. Celebrans ascendit gradus Altaris, et genuflexus in suppedaneo incensat SS. Sacramentum in Calice.

5. Deinde accipit Velum humerale, et

surgens accedit ad Mensam Altaris: genuflectit, surgit, et ad cauthelam firmat *Velum Calicis ligula serica albi coloris.*

6. Accipit Calicem sinistra per nodum, submittens eam Velo, et dexteram ponit supra Calicem, supra quam secundus Clericus extendit extremitates ambas Veli humeralis.

7. Celebrans cum Calice vertit renes Altari, et incipit Hym. *Pange lingua etc.*

8. Proceditur ordine sequenti ad Sacellum Sepulchri.

1. Vexillum consuetum in delatione SS. Viatigi.

2. Sodales, vel pii Viri cum luminibus.

3. Crux Processionalis delata a tertio Clerico.

4. Primus Clericus cum Thuribulo fumigante.

5. Celebrans sub Baldachino, vel sub Umbella, et a sinistris ejus secundus Clericus elevans vestis anterioris ejus extremitates, dum descendit gradus, vel ascendit, recitantes Hymn. *Pange lingua etc.*

9. Ad Sacellum omnes se disponunt per duas partes itaut Thuriferarius, et Celebrans sub Baldachino possint transire per medium illorum.

10. Deferentes Labarum, et Crucem
sistent e regione Sacelli.

11. Celebrans ascendit Altare Sacelli, et deponit Calicem supra Altare: genuflectit, descendit primum gradum, et genuflexus in suppedaneo deponit Velum humerale.

12. Interim deferentes Baldachinum asportant illud ad locum congruum.

13. Celebrans surgens imponit iterum incensum in Thuribulo sine benedictione, et sine osculis: et genuflexus super Suppedaneo Sacramentum incensat, et Clerici recitabant *Vers. Tantum ergo Sacramentum etc.*

14. Deposito Thuribulo Celebrans surgit, ascendit ad Altare, genuflectit, et accipiens Calicem, illum recondit in Capsula, admoto per secundum Clericum scabello gradato, si opus erit.

15. Iterum genuflectit, et postea claudit Capsulam: genuflectit, et descendit in plano Sacelli.

16. Celebrans genuflectit in gradu infimo Altaris, et post aliqualem Orationem surgit, et facta genuflexione ambobus genibus in plano, praecedente Cruce, medius inter Clericos reuertitur ad Altare tecto capite.

§. III. *De Pixidis asportatione.*

1. **C**um omnes pervenerint ad Altare, Crux deponitur loco suo, et secundus, et tertius Clericus accipiunt Cereos accensos.

2. Celebrans, facta genuflexione, ascendit Altare, extrahit e Tabernaculo Pixidem cum particulis: collocat eam super Corporale, et genuflectit.

3. Descendens genuflectit in Suppedaneo, et accipit a primo Clerico Velum pro humeris.

4. Ascendit Altare, genuflectit, et, manibus velatis, accipit Pixidem, et, praecedentibus Clericis cum cereis accensis, portat Pixidem ad altare Sepulchri, et collocat super Corporale, et postea genuflectit.

5. Deinde descendens, genuflectit in Suppedaneo, ubi per manus Clerici deponit Velum: iterum ascendit, et genuflectit; aperit Capsulam, et recondit in ea Pixidem, retro Calicem.

6. Genuflectit, et claudit Capsulam, et facta oratione in infimo gradu, genua flectit in plano, et revertitur, tecto capite, in Sacristiam.

7. Ibi deponit Pluviale, et Stolum albi coloris, et sumit Stolum violaceam tantum, aptatam in modum Crucis.

§ IV. De Altarium Denudatione.

1. Celebrans paratus, ut supra, associatos a Clericis manibus junctis, accedit ad Altare.

2. In plano, apud quod stans, inchoat alta voce Antiph.: *Diviserunt sibi*, quam prosequitur cum Psalmo; *Deus Deus meus respice in me etc.* recitans illum cum Clericis.

3. Interim Celebrans ascendit Altare, quod denudat, amovendo Tobaleam superiorem, et alias.

4. Clerici recipiunt Tobaleas, et amoveant ab Altari Vasa florum, Pailium, Tapete etc. adeout in Altari non remaneant nisi Crux, et Candelabra cum candelis extinctis.

5. Celebrans, denudato Altari majori, procedet ad denudationem reliquorum Altarium, si plura adsint.

6. Denudatis Altaribus, Celebrans redit ante Altare majus: ubi post ultimum versum Psalmi, repetita Antiphona, genuflectit ad signum meridianum Salutationis Angelicae.

7. Clericus cum Crotalo dat signum Salutationis Angelicae, ad quod omnes genuflectunt.

8. Surgit deinde Celebrans, et facta

reverentia Cruci *quia paratus*, Clericis genuflectentibus, revertitur in Sacristiam.

9. Ibi paramenta deponit, et, gratiis de more peractis, jubet, ut omnia suis locis reponantur.

10. Primus Clericus amovebit a Cruce Altaris majoris vestem coloris albi, remanente consueta veste violacea.

11. Curabit Parochus, ut assidue adsint, qui orent ante SS. Sacramentum in Sacello Sepulchri, utque decens numerus Cereorum in eo colluceat.

TIT. V.

DE FERIA VI.

In Parasceve.

CAP. I.

De Praeparandis pro Officio hujus Feriae.

In Altari Majori.

1. *Altare ipsum undequaque nudum cum sex Candelabris habentibus Cereos extinctos cerae communis.*

2. *Cruce lignea in eodem, cooperta*

Velo, quod facile solvi, et removeri possit.

3. *Pulvinar violaceum in secundo gradu ejusdem Altaris.*

In Abaco, seu Credentia
Altaris majoris.

1. *Mantile lineum planitiem Abaci non excedens.*

2. *Mappa unica plicata pro Altar ad mensuram Mensae.*

3. *Legile cum Missali.*

4. *Bursa nigri coloris cum Corporali, Palla, et Purificatorio.*

5. *Thuribulum, et Navicula cum thure.*

6. *Velum nigrum pro Calice in fine Officii.*

7. *Pelvicula cum Ampullis Vini, et Aquae, et Manutergio.*

8. *Lanx argentea pro oblationibus.
Prope Abacum.*

1. *Tapete, Pulvinar violaceum; et Velum album serico-violaceo, contextum.*

2. *Cruce Processionalis.*

In Sacello Sepulchri.

1. *Corporale stratum super Altare.*

2. *Velum humerale album.*

3. *Baldachinum, sive Umbella albi coloris.*

4. *Intortitia, et Cerei pro Processione.*

In Sacristia.

1. *Tria Superpellicea pro Clericis.*
2. *Amictus, Alba, Cingulus, Manipulus, Stola, et Planeta nigri coloris.*
3. *Foculus cum Igne, et Forcipe.*

CAP. II.

*De Sacris Ritibus in hac Feria VI.
in Parasceve persolvendis.*

§. I. *De principio Officii usque
ad Denudationem Crucis.*

1 **H**ora competenti datur singum cum Crotalo, et Celebrans, et Clerici accipiunt Superpellicea in Sacristia, et disponuntur omnia, ut supra.

2. Celebrans, lotis manibus, accipit Amictum, Albam, Cingulum, Manipulum, Stolam, et Planetam nigri coloris.

3. Praecedentibus Clericis manibus junctis accedit ad Alare majus tecto capite.

4. Detecto capite genuflectit in plano Altaris, et procumbit super Pulvino posito in secundo gradu, et orat spatio unius *Miserere.*

5. Primus Clericus, accepta Mappa, illam extendit per longum super Mensam Altaris, adjuvante secundo Clerico, non explicando eam per latitudinem; ita ut duplicatio sit versus medium Altaris, et partes explicandae versus frontem ejusdem Altaris.

6. Tertius Clericus collocat Legile cum Missale in cornu Epistolae.

7. Celebrans surgit a procubitu, et amoto per Clericum pulvinari, ascendit Altare, et osculatur illud in medio.

8. Accedens ad cornu Epistolae legit primam Lectionem cum Tractu.

9. Deinde dicit: *Oremus*, et genuflectens cum omnibus: *Flectamus genua*, et secundus Clericus primo surgens dicit: *Levate*, et Celebrans subiungit Orat. *Deus a quo etc.*

10. Deinde legit secundam Lectionem, et tractum, et successive Passionem.

11. Dicto ibidem: *Munda cor meum etc.* prosequitur eam partem, quae cantaretur in tono Evangelii.

12. In fine non osculatur librum, sed immediate (nisi sit habendus sermo de Passione) incipit in eodem cornu Epistolae Monitiones, et Orationes, ut in Missali.

13. Ante singulas Orationes, Octava

excepta, Celebrans genuflectens, prout faciant, et coeteri, dicit: *Flectamus genua*, et secundus Clericus, surgens ante omnes, dicit: *Levate*.

14. Circa finem Orationum, primus Clericus, adjuvante tertio, extendit ante gradus Altaris, vel Presbyterii Tappete, et super primos ejus gradus Pulvinar violaceum, et Velum album serico violaceo contextum expandunt per longum.

§. II.

De Crucis denudatione, et Adoratione.

1. **C**ompletis Orationibus, Celebrans stans in eodem cornu Epistolae deponit Planetam tantum.

2. Deinde genuflectit in medio Altaris, et accipit Crucem, et primus Clericus accipit Missale.

3. Celebrans accedit ad angulum posteriorem cornu Epistolae, facie versa ad Populum, et Clericus sustinebit Missale ante illum.

4. Celebrans manu dextera detegit summitatem Crucis usque ad transversum illius exclusive, et Crucem ambabus manibus aliquantulum elevans, gravi voce legit: *Ecce lignum Crucis*: et Cle-

rici eadem voce prosequuntur: *In quo Salus mundi pependit*. Et genuflectentibus omnibus, praeter Celebrantem, Clerici subjungunt: *Venite adoremus*, et deinde surgunt.

5. Celebrans in anteriori parte cornu Epistolae discooperiens brachium dexterum Crucis, et caput Crucifixi, et magis elevans Crucem, et vocem, secundo dicit: *Ecce lignum Crucis*.

6. Clerici prosequuntur: *In quo Salus mundi pependit*, et successive: *Venite adoremus*; et genuflectunt omnes, ut prius.

7. Celebrans tandem in medio Altaris totam discooperiens Crucem; ac altius manum, et vocem elevans, dicit tertio: *Ecce lignum Crucis*.

8. Clerici tertio prosequuntur, respondent, et genuflectunt, ut supra.

9. Tertius Clericus ponit Lancem a latere sinistro Pulvinaris, et primus reponit Missale super Legile, et discooperitur Crux Processionalis, et aliae omnes per Ecclesiam.

10. Celebrans descendens per latus Evangelii portat devote Crucem ambabus manibus elevatam ad locum praeparatum.

11. Ibi genuflexus collocat Crucem

super Velum palvino superpositum; et firmat eam cordulis.

12. Surgit, et, facta genuflexione, vadit ad planum cornu Epistolae, ibique sedens in scabello, deponit calceamenta, Clericis adjuvantibus.

13. Celebrans excalceatus procedit ad adorationem Crucis, quam primo, secundo, et tertio cum debita distantia adoratur; offert pecuniam, et osculatur Crucem.

14. Surgit, et facta genuflexione Cruci, redit ad scabellum in plano Epistolae, et calceamenta resumit.

15. Clerici deponunt et ipsi calceamenta, et post Celebrantem, ante omnes alios de Populo, adorabunt Crucem eodem modo, quo Celebrans, et reversi ad sua loca, calceamenta resumunt.

16. Post Clericos adorabunt Sodales cum saccis, si adsint, deinde Viri, ultimo Mulieres: omnes bini, devote, ac graviter.

17. Interim primus Clericus assistet adorantibus, et secundus, et tertius Clericus accedunt ad Celebrantem, et alta, et clara voce (a) recitant cum eo Improperia, ut hic.

(a) *Bauldr. p. 4. cap. 10. art. 6. n. 6.*

*Impropria recitanda a Celebrante
cum secundo, et tertio Clerico.*

PRIMA PARS.

Cel. &. **P**opule meus, quid feci tibi?
aut in quo contristavi te?
responde mihi.

&. Quia eduxi te de terra Ægypti:
parasti Crucem Salvatori tuo.

2 Cl. R. Agios o Theos.

3 Cl. Sanctus Deus.

2 Cl. Agios ischyros..

3 Cl. Sanctus fortis.

2 Cl. Agios athanatos eleison imas.

3 Cl. Sanctus immortalis miserere nobis.

Cel. &. Quia eduxi te per desertum quadraginta annis; et manna cibavi te, et introduxi te in terram satis bonam, parasti Crucem Salvatori tuo.

2 Cl. R. Agios o Theos.

3 Cl. Sanctus Deus.

2 Cl. Agios ischyros.

3 Cl. Sanctus fortis.

2 Cl. Agios athanatos eleison imas.

3 Cl. Sanctus immortalis, miserere nobis.

Cel. &. Quid ultra debui facere tibi, et non feci? Ego quidem plantavi te vineam meam spectiosissimam, et tu facta es mihi nimis amara; aceto namque sitim meam potasti, et lancea perforasti latus Salvatori tuo.

2 *Cl.* R. Agios o Theos.

3 *Cl.* Sanctus Deus.

2 *Cl.* Agios ischyros.

3 *Cl.* Sanctus fortis.

2 *Cl.* Agios Athanatos eleison imas.

3 *Cl.* Sanctus immortalis, miserere nobis.

SECUNDA PARS.

Cel. &. Ego propter te flagellavi Ægyptum cum primogenitis suis; et tu me flagellatum tradidisti.

2 et 3 *Cl.* R. Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.

Cel. &. Ego eduxi te de Ægypto, demerso Pharaone in Mare rubrum; et tu me tradidisti Principibus Sacerdotum.

2 et 3 *Cl.* R. Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.

- Cel. ꝑ.* Ego ante te aperui Mare; et tu aperuisti lancea latus meum.
- 2et3Cl.ꝛ.* Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.
- Cel. ꝑ.* Ego ante te praeivi in columna nubis; et tu me duxisti ad Praetorium Pilati.
- 2et3Cl.ꝛ.* Popule meus quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.
- Cel. ꝑ.* Ego te pavi manna per desertum; et tu me caecidisti alapis, et flagellis.
- 2et3Cl.ꝛ.* Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.
- Cel. ꝑ.* Ego te potavi aqua salutis de petra; et tu me potasti felle, et aceto.
- 2et3Cl.ꝛ.* Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.
- Cel. ꝑ.* Ego propter te Chananaeorum Reges percussi: et tu percussisti arundine caput meum.
- 2et3Cl.ꝛ.* Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.
- Cel. ꝑ.* Ego dedi tibi sceptrum regale;

et tu dedisti capiti meo spin-
eam coronam.

2et3Cl. R. Popule meus, quid feci tibi?
aut in quo contristavi te? re-
sponde mihi.

Cel. y. Ego te exaltavi magna virtute;
et tu me suspendisti in patibu-
lo Crucis.

2et3Cl. R. Popule meus, quid feci tibi?
aut in quo contristavi te? re-
sponde mihi.

TERTIA PARS.

Cel. y. Crucem tuam adoramus Domi-
ne, et sanctam Resurrectio-
nem tuam laudamus, et glori-
ficamus: ecce enim propter
lignum venit gaudium in uni-
verso mundo.

Psalm. Deus misereatur nostri,
et benedicat nobis.

2et3Cl. R. Illuminet vultum suum super
nos, et misereatur nostri.

Cel. y. Crucem tuam adoramus Domi-
ne; et sanctam Resurrectio-
nem tuam laudamus, et glo-
rificamus: ecce enim propter
lignum venit gaudium in uni-
verso mundo.

2et3Cl. R. Crux fidelis inter omnes, arbor
una nobilis, nulla sylva talem
profert, fronde, flore, germi-
ne. Dulce lignum, dulces cla-
vos, dulce pondus sustinet.

Cel. V. Pange lingua gloriosi laure-
am certaminis: et super Cru-
cis trophaeo dic triumphum
nobilem: qualiter Redemptor
orbis immolatus vicerit.

2et3Cl. R. Crux fidelis inter omnes, ar-
bor una nobilis: nulla sylva
talem profert, fronde, flore,
germine.

Cel. V. De parentis protoplasti fraude
factor condolens; quando po-
mi noxialis in necem morsu
ruit; ipse lignum tunc nota-
vit, damna ligni ut solveret.

2et3Cl. R. Dulce lignum, dulces clavos,
dulce pondus sustinet.

Cel. V. Hoc opus nostrae salutis ordo
deposcerat: multiformis pro-
ditoris ars ut artem falleret:
et medelam ferret inde, hostis
unde laeserat.

2et3Cl. R. Crux fidelis inter omnes, arbor
una nobilis: nulla sylva talem
profert, fronde, flore, germine.

Cel. ꝑ. Quando venit ergo sacri plenitudo temporis; missus est ab arce Patris, Natus orbis conditor: atque ventre virginali carne amictus prodiit.

2et3Cl.ꝑ. Dulce lignum, dulces claves, dulce pondus sustinet.

Cel. ꝑ. Vagit infans inter arcta conditus praesepia: membra panis involuta Virgo Mater alligat: et Dei manus, pedesque, stricta cingit fascia.

2et3Cl.ꝑ. Crux fidelis inter omnes arbor una nobilis: nulla sylva talem profert, fronde, flore, germine.

Cel. ꝑ. Lastra sex qui iam peregit, tempus implens corporis: sponte libera Redemptor passioni deditus: Agnus in Crucis levatur immolandus stipite.

2et3Cl.ꝑ. Dulce lignum, dulces claves, dulce pondus sustinet.

Cel. ꝑ. Felle potus ecce languet, spina, clavi, lancea, mire corpus perforarunt, unda manat, et cruor: terra, pontus, astra, mundus, quo lavantur flumine.

2et3Cl.ꝑ. Crux fidelis inter omnes arbor una nobilis, nulla sylva talem

profert, fronde, flore, germine:

Cel. y. Flecte ramos arbor alta, tensa
laxa viscera: et rigor lentescat
ille, quem dedit nativitas: et
superni membra Regis tende
miti stipite.

2 et 3 Cl. R. Dulce lignum, dulces clavos,
dulce pondus sustinet.

Cel. y. Sola digna tu fuisti ferre mun-
di victimam; atque portum
prae parare arca mundo nau-
frago; quam sacer cruor pe-
ruxit, fusus Agni corpore.

2 et 3 Cl. R. Crux fidelis inter omnes, ar-
bor una nobilis: nulla sylva
talem profert, fronde, flore,
germine.

Cel. y. Sempiterna sit Beatae Trinita-
ti gloria: aequa Patri, Filio-
que par decus Paraclito: uni-
us, trinique nomen laudet uni-
versitas. Amen.

2 et 3 Cl. R. Dulce lignum, dulces clavos,
dulce pondus sustinet.

18. Circa finem adorationis primus
Clericus accendit Cereos Alteris, et
tertius amovet Legile cum Missali ab
Altari.

19. Deinde secundus, et tertius Cle-
ricus accedunt per planum ad Altare:

alter ad cornu Evangelii, alter ad Epistolae, et explicant Tobaleam Altaris.

20. Successive secundus Clericus protat ad Altare Bursam cum Corporali incluso, et super eam Purificatorium: extrahit, et explicat Corporale, et prope illud in parte Epistolae extendit Purificatorium.

21. Tertius Clericus collocat Missale cum Legili super Altare in cornu Evangelii, apertum, et inversum, ut in Missa.

22. Completa adoratione, Celebrans reportabit Crucem ad Altare cum debitis genuflexionibus.

23. Clerici amoveant Tapete, Pulvinar, Velum, et Lancem, et apponitur Ignis in Thuribulo.

24. Celebrans apud scabellum in plano Epistolae resumit Planetam, et, aperto capite, accedit ante Altare.

§. III. *De Processione ad Sacellum, et Regressu ad Altare cum SS. Sacramento.*

1. **C**elebrans ante Altare: et imponit sine benedictione, et sine osculis incensum in Thuribulo.

2. Dirigitur Processio ad Sacellum, ubi

asservatur SS. Sacramentum, hoc ordine.

Vexillum Viatici.

Sodales, sive pii Viri.

Thuriferarius.

Crox Processionalis denudata, et delata a tertio Clerico.

Celebrans cum Planeta, habens ante ipsum a sinistris secundum Clericum.

3. Ad Sacellum: Labarum, et Crox e regione Altaris: Procedentes hinc inde Sacellum in duas lineas, et juniores prope Labarum, seniores propinquiores erunt Altari.

4. Celebrans, facta genuflexione in plano Cappellae, genuflectit in primo gradu Altaris, et orat parumper cum omnibus.

5. Surgit, aperit Capsulam, genuflectit, descendit primum gradum, et stans imponit Incensum in Thuribulo sine benedictione, et sine osculis: accenduntur Cerei pro Processione, et disponitur Baldachinum, sive Umbella.

6. Celebrans genuflexus in Suppedaneo incensat Sacramentum in Capsula: surgit, et facta genuflexione, extrahit e Capsula Calicem, et ponit super Altare.

7. Genuflectit, claudit Capsulam, in

qua remanet Pixiſ cum Particuliſ: iterum genuflectit, et descendit primum gradum.

8. Genuflexus in Suppedaneo accipit Velum humerale, surgit, et facta genuflexione, stans accipit, ut heri, Calicem, et secundus Clericus Velo cooperit.

9. Celebrans vertit renes Altari, et facie ad Processionem, inchoat alta voce Hymnum *Vexilla Regis prodeunt etc.* quem cum secundo Clerico prosequitur ut infra.

Vexilla Regis prodeunt:
Fulget Crucis mysterium.

Qua Vita mortem pertulit;
Et morte vitam protulit.

Quae vulnerata lanceae
Mucrone diro, criminum
Ut nos lavaret sordibus,
Manavit unda, et sanguine.

Impleta sunt, quae concinit
David fidei carmine,
Dicendo nationibus;
Regnavit a ligno Deus.

Arbor decora, et fulgida,
Ornata Regis purpura,
Electa digno stipite
Tam sancta membra tangere.

Beata, cujus brachiis

Pretium pependit saeculi,

Statere facta corporis,

Tulitque praedam tartari.

O Crux ave spes unica,

Hoc passionis tempore

Piis adauge gratiam,

Reisque dele crimina.

Te, fons salutis Trinitas,

Collaudet omnis spiritus:

Quibus Crucis victoriam

Largiris, adde praemium Amen.

10. Revertitur Processio ad Altare,
ordine sequenti.

Vexillum Viatici.

Sodales, sive pii Viri cum Cereis
accensis.

Crux Processionalis.

Thuriferarius continue Thuribu-
lum agitans.

Celebrans sub Baldachino, habens
secundum Clericum ante se a sinistris.

11. In Sacello remanent quatuor
Candelae accensae.

12. Vexillum reponitur extra Can-
cellos; Crux Processionalis prope Cre-
dentiam.

13. Sodales, et Pii Viri remanent ex-
tra Cancellos: ibique dispositi, Ce-

reos usque ad Officii finem in manibus tenebunt.

14. Baldachinum, sive Umbella deponitur ante Cancellos, et loco congruo collocatur.

15. Celebrans ascendit Altare, et Calicem ponit super Corporale: deinde genuflectit, surgit, et descendit primum gradum Altaris.

16. Deponit Velum, et stans imponit Incensum in Thuribulo sine benedictione, et sine oculis; deinde genuflexus in Suppedaneo Sacramentum incensat.

§. IV. *De reliquo officio, et Ritu hujus Ferae.*

1. **C**elebrans surgens accedit ad Altare, et genuflectit; deinde solvit, et amovet Velum a Calice, et ponit Patenam super Corporale.

2. Accepto Calice, deponit ex eo Sacram Hostiam super Patenam; deinde ambabus manibus Patenam ipsam accipiens, collocat Hostiam super Corporale, nihil dicens, neque signans, et Patenam ponit ubi alias, sed super Corporale, non subtus.

3. Celebrans, facta genuflexione, accipit Calicem, et accedit versus cornu

Epistolae, et Calicem sinistra tenens, ponit in eo Vinum, et Aquam sine benedictione, et nihil dicens:

4. Calix non abstergitur, sed ponitur in latere Corporalis.

5. Celebrans accedit in medio, et facta genuflexione, reponit Calicem in loco solito sine signo Crucis, et cooperit Palla.

6. Ibidem stans imponit Incensum in Thuribulo absque benedictione, et osculis.

7. Celebrans, accepto Thuribulo, genuflectit, et incensat Oblata, dicens, de more: *Incensum istud etc.*

8. Incensatis Oblatis, iterum genuflectit, et (ex Decr. S. R. C. sub 14. Maii 1707.) incensabit Crucem, dicens *Dirigatur Domine etc.* et repetita genuflexione Cruci, prosequetur, more solito, incensationem Altaris, semper genuflectens quoties transit per medium.

9. Incensato Altari dat Thuribulum in manu Thuriferarii, dicens: *Accendat in nobis etc.* et ipse non incensatur.

10. Celebrans immediate, advertens, ne terga vertat Sacramento, descendit e Suppedaneo in secundo gradu, et aliquantulum extra Altare in cornu Episto-

lae, versa facie ad Populum, lavat manus, nihil dicens.

11. Redit ad medium Altaris, genuflectit, surgit, et junctis manibus super Altari, mediocriter inclinatus, dicit submissa, sed intelligibili voce: *In spiritu humilitatis etc.*

12. Celebrans osculatur Altare, genuflectit, et versus Populum in cornu Evangelii dicit: *Orate fratres*, et redit per eandem viam, non perficiens circulum, et iterum genuflectit.

13. Non respondetur: *Suscipiat.*

14. Celebrans junctis manibus ante pectus, in tono feriali, dicit: *Oremus: Praeceptis salutaribus etc.* et dum dicit: *Pater noster etc.* extendit manus.

15. Clerici respondent: *Sed libera nos a malo*, et Celebrans: *Amen* sub silentio; et adhuc tenens manus extensas, subjungit in priori tono feriali: *Libera nos etc.* et Clerici in fine respondent: *Amen.*

16. Celebrans genuflectit, surgit, discooperit Calicem, supponit Patenam Hostiae, et tenens manu sinistra Patenam super Altare, elevat dextera Hostiam, ut ab omnibus videri possit.

17. Celebrans declinat Hostiam immediate super Calicem jam discooper-

tum, et statim dividit eam in tres partes, more solito, nihil dicens, quarum ultimam immittit in Calicem, pariter nihil dicens, nec signans.

18. Cooperto Calice, genuflectit, et postmodum surgens, manibus junctis super Altari, et inclinatus, dicit secreto *Perceptio Corporis etc.* omissis duabus aliis Orationibus.

19. Celebrans iterum genuflectit, deinde, accepta Patena cum Hostia, ut alias, dicit: *Panem Coelestem etc. Domine non sum dignus etc.* more solito ter percutiens pectus.

20. Hostia se signat, dicendo: *Corpus Domini nostri etc.*, et se communicat.

21. Facta brevi meditatione, discooperit Calicem, et genuflectit.

22. Surgit, et collectis de more fragmentis, accipit ambabus manibus Calicem, nihil dicens, nec se signans, et sumit reverenter ex eo Particulam Hostiae cum Vino.

23. Celebrans, omissa consueta Calicis purificatione, more solito, abluit digitos super Calicem cum Vino, et Aqua.

24. Surgunt interim omnes, et Cerei extinguuntur.

25. Celebrans, sumpta in medio ablu-

tione, Calicem tergit, Velo parvo nigro cooperit, atque componit; et inclinatus, manibus junctis ante pectus, dicit secreto: *Quod ore sumpsimus etc.*

26. Primus Clericus Calicem defert ad Credentiam.

27. Celebrans descendens in plano Altaris, et facta cum Clericis genuflexione Cruci, cooperto capite, revertitur in Sacristiam.

28. Ibi deponit Paramenta missalia, et super Cotta accipit Stolam albi coloris.

§. V. De Pixidis Repositione.

1. **C**elebrans, praecedente primo Clerico cum Velo, et duobus aliis cum Cereis, vadit ad Sacellum, ubi Pixis remansit.

2. Facta genuflexione in plano, genuflectit in primo gradu inferiori, et orat parumper.

3. Surgit, ascendit Altare, aperit Capsulam, genuflectit, accipit Pixidem, et eam collocat super Corporale, et iterum genuflectit.

4. Descendens primum gradum genuflectit in suppedaneo, et accipit a primo Clerico Velum pro humeris.

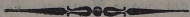
5. Ascendit Altare, genuflectit, et manibus velatis accipit Pixidem, et praecedentibus Clericis cum Cereis accensis, reportat Pixidem, servandam in Tabernaculo posito super Altare aliqujus remotioris Cappellae in Ecclesia, vel (*quod congruentius*) in Sacristia.

6. Debitis genuflexionibus Pixidem servat: et ante eam lampas continuò ardeat.

7. Reposita Pixide, omnes genuflectunt, et datur signum meridiagum Salutationis Angelicae cum Crotalo.

8. Tandem extinguuntur Cerei Altaris, et omnia suis in locis reportantur.

9. Si autem non adsit Sacristia, vel Cappella remotior, ut supra; tunc Pixis remaneat in loco, (a) ubi Calix repositus erat, et lampas ardens jugiter adsit.

(a) Bauldr. p. 4. cap. 10. art. 5. n. 11.

TIT. VI.

DE SABBATO SANCTO.

CAP. I.

De praeparandis pro omnibus Functionibus, in hac die persolvendis.

Extra Portam Principalem.

1. *Mensa cum Mantili albo, et super eam.*
2. *Legile parvum cum Missali.*
3. *Patera argentea cum quinque globulis Incensi.*
4. *Thuribulum, et Navicula cum thure.*
5. *Vas Aquae benedictae cum Aspersorio.*
6. *Manipulus, Stola, et Dalmatica albi coloris.*
7. *Lanterna cum Candela.*
8. *Item prope Mensam, Tripes cum foculo, in quo carbones accendendi, pro novo Igne.*
9. *Forcipes ferreae.*
10. *Arundo ornata cum tribus Candelis in summitate.*

In Altari Majori.

1. *Altare cum Cruce, et Candelabris festivis.*

2. *Duplex in eo Pallium, album sub-
tus, et violaceum desuper.*

3. *Pes ligneus, vel basis marmorea
in latere Evangelii pro firmanda Arun-
dine.*

4. *Legile pro Praeconio.*

5. *Cereus benedicendus, aptatus in
Candelabro magno a latere Evangelii,
cum ellychnio concinnato ad prompte
flammam recipiendum, cum quinque
foraminibus in modum Crucis.*

6. *Lampades compositae.*

In Abaco Altaris Majoris.

1. *Mensa Mantili albo cooperta.*

2. *Missale pro Praeconio, et Missa.*

3. *Calix cum ornamentis coloris albè.*

4. *Pelvicula cum Urceolis Vini, et
Aquae, et Manutergio.*

In Sacristia.

1. *Quatuor Superpellicea pro Cleri-
cis; Amictus, Alba, Cingulus, Stola,
et Pluviale coloris violacei, Manipu-
lus, Stola, et Planeta violacea.*

2. *Manipulus, Stola, et Planeta co-
loris albi.*

3. *Velum pro humeris albi coloris.*

4. *Cerei pro asportatione Pixidis.*

In Baptisterio, si adsit.

1. *Mensa cooperta albo mantili pro Abaco.*

2. *Manutergia num. duo.*

3. *Vas pro Aqua benedicta, et Aspersorium.*

4. *Vasa ad extrahendam Aquam e Fonte.*

5. *Ampullae Oleorum Chrismatis, et Catechumenorum.*

6. *Vasa ad lavandas manus cum mica panis.*

7. *Bombacium ad manus inunctas tergendas.*

Pro Baptismo, si ministrandus.

1. *Rituale Romanum.*

2. *Pelvicula cum Sale.*

3. *Vasa Oleorum Catechumenorum, et Chrismatis cum Bombacio.*

4. *Stola, et Pluviale albi coloris.*

5. *Linteolus ad abstergendum caput Infantis.*

6. *Alius Linteus aptatus pro Veste candida.*

7. *Cereus accendendus.*

CAP. II.

*De Sacris Ritibus Sabbato Sancto
peragendis.**§. I. De principio Officii, usque
ad Benedictionem Cerei.*

1. **E**Xtra Ecclesiam excutitur novus Ignis e silice, et accenduntur carbones in foculo.

2. Hora competenti, *Quatuor Clerici* accipiunt Superpellicea in Sacristia, et disponunt omnia suis locis.

3. Dato signo cum Crotalo, Celebrans, lotis manibus, accipit supra Cottam, Amictum, Albam, Cingulum, Stolam, et Pluviale coloris violacei.

4. Proceditur ad Portam principalem, hoc ordine.

Primus Clericus manibus junctis.

Tertius Clericus cum Cruce Processionali.

Celebrans inter Clericos secundum, et quartum.

5. Extra Portam Clericus cum Cruce sistit in limine Portae, renes eidem vertens, facie Crucifixi versa ad Celebrantem.

6. Celebrans ante Mensam collocatam inter ipsum, et Crucem.

7. Ibidem stans, et ex Missali super Legile, legens, benedicit Ignem tribus Orationibus; deinde unica Oratione Grana Incensi.

8. Dum Celebrans benedicit Incensum, primus Clericus accipit forcipe novum Ignem benedictum, et ponit in Thuribulo.

9. Celebrans imponit cum benedictione, et osculis Incensum in Thuribulo, deinde aspergit Ignem, et Grana, dicens Antiph. *Asperges me etc.* et eadem thurificat.

10. Thuriferarius recepto Thuribulo ponit alium novum Ignem in eo.

11. Celebrans, deposito Pluviali, ac Stola coloris violacei, accipit Manipulum, Stola in humero sinistro, more Diaconorum, et Dalmaticam albi coloris.

12. Interim secundus Clericus accendit candelam de novo Igne, et recondit in Lanterna, et quartus accipit Pateram cum granis Incensi.

13. Celebrans iterum ponit Incensum in Thuribulo cum benedictione, et osculis, et postea accipit Arundinem.

14. Proceditur ad benedictionem Cerei, ordine sequenti.

Clericus cum Granis Incensi a dexteris, et Thuriferarius a sinistris.

Tertius Clericus cum Cruce.

Celebrans cum Arundine, et secundus Clericus cum Lanterna a sinistris ejus.

15. Clerici cum Granis, Thuribulo, et Cruce ingrediuntur Ecclesiam, et sistunt quando Celebrans ingressus fuerit januam Ecclesiae.

16. Celebrans ingressus Ecclesiam inclinat Arundinem, et accensa ex lanterna una ex tribus candelis per secundum Clericum, genuflectit, genuflectentibus omnibus, excepto tantum Clerico portante Crucem.

17. Celebrans genuflexus, clara voce dicit: *Lumen Christi*: tum surgit, surgentibus omnibus, et Clerici respondent: *Deo gratias*.

18. Proceditur usque ad medium Ecclesiae, ubi secundo fiunt omnia, ut supra, accensa secunda candela; praeter modulationem vocis, quae alta esse debet.

19. Proceditur tandem ante gradus Altaris, et accensa tertia candela, tertio fiunt antedicta cum altiori voce.

§. II. De Benedictione Cereæ.

1. **R**esponso pro tertia vice, post *Lumen Christi*, a Clericis *Deo gratias*, surgunt omnes, et formant rectam lineam cum Celebrante in medio eorum ante Altare.

2. Secundus Clericus secedens deponit Lanternam super credentiam, et accipit Missale pro Praeconio, et tradit illud Celebranti, qui vicissim dat illi Arundinem.

3. Celebrans, tenens Missale in manibus, genuflectit in infimo gradu Altaris, et non praemisso: *Munda cor meum*, dicit tantum. *Jube Domine benedicere. Dominus sit in corde meo, et in labiis meis, ut digne, et competenter annunciem suum Paschale Praeconium. Amen.*

4. Deinde surgens, ac facta cum omnibus genuflexione Altari, accedit ad Legile paratum in plano Evangelii pro Praeconio hoc ordine.

Thuriferarius habens a dexteris quartum Clericum cum Granis Incensi.

Tertius Clericus cum Cruce habens a sinistris secundum Clericum cum Arundine.

Celebrans cum Missali.

Cum pervenerint ad Legile, supra-
dicti sic apud illud se disponunt recta
linea, et vertentes faciem sicut Cele-
brans.

1. Celebrans ponit Missale super Le-
gile.

2. Clericus cum Cruce a dextris Ce-
lebrantis.

3. Thuriferarius a dextris supradi-
cti cum Cruce.

4. Clericus cum Arundine a sinistris.

5. Clericus cum Granis a sinistris A-
rundinis.

6. Celebrans accedente Thuriferario
incensat Missale apertum super Legile,
et incipit Praeconium: *Exultet etc.* cla-
ra, et hilari voce.

7. Ad verba: *Curvat Imperia*, infli-
git grana Incensi, hoc ordine:

1

4 2 5

3

8. Quartus Clericus deponit in Cre-
dentia Pateram, ubi erant grana Incen-
si, et accipit virgam cum Candelula su-

perinflexa, et redit ad (a) pristinum locum a sinistris Clerici cum Arundine.

9. Ad verba: *Rutilans ignis accendit*. Celebrans ex Arundine Cereum accendit.

10. Ad verba *Apis mater eduxit*, quiescit donec quartus Clericus ex Cereis, per Candelulam in virga, lampadem, vel lampades accendat.

11. Finito Praeconio Celebrans claudit Missale: Secundus Clericus firmat Arundinem in sua basi a latere Evangelii: Tertius deponit Crucem in latere Epistolae.

12. Deinde, praecedentibus Thurifera-rio cum Clerico de granis a sinistris, ac secundo, et tertio Clerico, facta genuflexione Altari, revertitur in Sacristiam.

13. Ibi depositis paramentis albis, accipit Manipulum, Stolum, et Planetam coloris violacei.

§. III. De Prophetiis.

1. Celebrans paratus, ut supra, praecedentibus Clericis, procedit ad Altare.

2. Facta reverentia Cruci, ascendit

(a) *Bauldr. p. 4. cap. 11, art. 3. n. 7.*

ad Altare, osculatur illud in medio, et accedit ad cornu Epistolae.

3. Ibi alta voce legit duodecim Prophetias, Orationes, et Tractus: genuflectens cum omnibus, dum ante Orationes, excepta ultima, dicit: *Flectamus genua*: et Clericus surgens respondet *Levate*.

4. Completa ultima Oratione, Celebrans, facta ibidem reverentia Cruci, descendit ad scabellum in plano Epistolae, et deponit Planetam, et Manipulum.

5. *Si Ecclesia habuerit Fontem Baptismalem, Celebrans accipit Pluviale violaceum, et sedet. Si autem Fontem non habet, accedit sine Casula ante Altare pro Litanis, ut infra §. VI.*

6. Procedamus nunc ad Benedictionem Fontis, ne aliquid in hoc Memoriali desideretur.

§. IV. De Benedictione Fontis.

1. **S**edente Celebrante, ut supra, Primus Clericus amovet Cereum accensum e Candelabro, et accedit ante Altare.

2. Tertius Clericus accipit Crucem, et similiter venit ante Altare.

3 Duo alii Clerici accedunt ad Celebrantem .

4. Celebrans surgens incipit alta voce Tract. *Sicut Cervus etc.* ut infra, quod lente prosequetur cum suis Clericis.

5. Inchoato Tractu, dirigitur Processio ad Fontem, facta reverentia Altari, hoc ordine.

Clericus cum Cereo.

Clericus cum Cruce.

Celebrans medius inter Clericos, recitans, tecto capite, Tractum.

ψ. **S**icut Cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat Anima mea ad te Deus.

ψ. Sitivit Anima mea ad Deum vivum: quando veniam, et apparebo ante faciem Dei?

ψ. Fuerunt mihi lacrimae meae panes die, ac nocte, dum dicitur mihi per singulos dies: ubi est Deus tuus?

6. Ante cancellos Fontis sistant omnes, et Celebrans, facie versa ad Crucem, expleto Tractu, dicit: *Dominus vobiscum*, et Orationem: *Omnipotens sempiternus Deus etc.*, sustinente librum quarto Clerico.

7. Clericus cum Cereo, et deferens

Crucem ingrediuntur Cancellos Baptisterii, si loci capacitas sinat: stabunt vero semper ante faciem Celebrantis.

8. Celebrans accedit prope Fontem, et dicit secundam Orationem, et Praefationem, ut in Missali, tenens semper manus junctas.

6. Intra Praefationem, juxta proprios Rubricae locos, haec peragit.

1. Post verba: *Gratiam de Spiritu Sancto*: dividit Aquam manu dextera in modum Crucis, et immediate manum tergit.

2. Post verba: *Non inficiendo corrumpat*: tangit Aquam manu, et deinde tergit.

3. Post verba: *Indulgentiam consequatur*: facit tres Cruces supra Fontem manu dextera.

4. Post verba: *Super te ferebatur*, dividit manu dextera Aquam, et effundit versus quatuor Mundi partes, Orientem, Occidentem, Aquilonem, et Austrum, hoc modo.

1

3 4

2

5. Post verba: *In nomine Patris etc.* mutat vocem in modum lectionis.

4 *

6. Post verba: *Tu benignus adspice*: halat ter in Aqua in modum Crucis.

7. Post verba: *Purificandis mentibus efficaces*: immittit aliquantulum Cereum in Aquam, dicens: *Descendat in hanc plenitudinem etc.* et extrahit. Immittit secundo profundius, et tono aliquanto altiori repetit: *Descendat in hanc etc.*, et pariter extrahit. Immittit tertio usque ad fundum, et altiori adhuc voce repetit: *Descendat etc.* et non extrahit.

8. Ter sufflat immediate in Aquam in formam Tridentalem, juxta figuram in Missali, et prosequitur: *Totamque hujus aquae etc.*

9. Post verba: *Faecundet effectus*: extrahit Cereum, qui panno abstergitur.

10. Prosequitur Praefationem, quam concludit humiliori voce, dicendo: *Per Dominum nostrum etc.* et Adstantes respondent: *Amen.*

11. Secundus Clericus accipit Vas pro Aqua benedicta, et cum eo haurit Aquam ex Fonte.

12. Celebrans, accepto Aspersorio intincto in Aqua Fontis, aspergit se, et circumstantes; Deinde, medius inter Clericos, aspergit omnes per Ecclesiam

dedicta Aqua, et revertitur ad Fontem.

13. Extrahitur Aqua benedicta pro Fontibus lustralibus, Benedictionibus Domorum, et Esculentorum, ac Aspersione in crastinum.

14. Celebrans, accedens ad Fontem; infundit in Aquam Oleum Catechumenorum in modum Crucis, dicens: *Sanctificetur etc.*

15. Deinde similiter Chrisma, dicens: *Infusio Chrismatis.*

16. Tandem infundit simul utrumque Oleum, pariter in modum Crucis, dicens: *Commixtio Chrismatis etc.*

17. Miscet manu sua Olea infusa cum Aqua, et spargit per omnem Fontem.

18. Abstergit manum Bombacio: deinde lavat manus cum mica panis.

§. V. De Baptismo Parvulorum.

Duo potissimum (verba sunt Ritualis Romani) ex antiquissimo Ecclesiae ritu, sacri sunt dies, in quibus solemni caeremonia hoc Sacramentum administrare maxime convenit: nempe Sabbatum Sanctum Paschae, et Sabbatum Pentecostes, quibus diebus Baptismalis Fontis Aqua rite consecratur; Ad Parvulorum igitur Baptismum, so-

lemniter administrandum, Celebrans, expleta, ut supra, Fontis Benedictione, ordine, ut infra, procedat.

1. **I**n fine Benedictionis Fontis disponuntur Baptizandi cum eorum Patrinis extra limen Ecclesiae.

2. Celebrans, lotis manibus, praecedente Clerico cum Cruce, et remanente apud Fontem alio Clerico cum Cerco, accedit cum aliis duobus Clericis ad limen Ecclesiae.

3. Ibi Celebrans procedit, ut in Rituali ad Catechismum etc. usque ad introductionem Infantis in Ecclesiam, pro qua

4. Celebrans imponit super Infan-
tem extremam partem Stolae, *penden-*
tem a suo humero sinistro, et introdu-
cit eum in Ecclesiam, dicens N. *In-*
gredere in Templum Dei etc.

5. Deinde dicto: *Credo, et Pater*
noster, versis renibus ostio cancello-
rum Baptisterii, dicat Exorcismum:
tangat saliva aures, et nares Infantis:
eundemque Oleo Catechumenorum un-
gat in pectore, et inter scapulas.

6. Stans ibidem extra cancellos Cele-
brans deponit Pluviale, et Stolam colo-

ris violacei, et sumit Stolam, et Pluviale albi coloris.

7. Praecedente Cruce ingreditur Baptisterium, in quod ingrediuntur Patrimi cum Infantibus.

8. Celebrans ante Fontem interrogat: N. *Credis etc.* N. *Vis baptizari?*

9. Responso a Patrinis: *Volo*, Celebrans procedit ad Baptismum.

Vel per Immersionem, si in Baptisterio sit tantummodo, unicus Fons continens Aquam benedictam.

Vel per infusionem, si habeatur duplex Fons: Alter cum Aqua benedicta, et alter vacuus, qui per foramen excurrere faciat in Sacrarium Aquam baptismalem, profluentem ex capite Infantis baptizati super eundem Fontem vacuum.

10. *Si baptizet per Immersionem*: Celebrans, accipiens Infantem, ac ipse solus eum sustinens, caute caput ejus immergit, et trina mersione baptizat, et semel tantum dicit: N. *Ego te baptizo etc.* et Infantem, completa forma, statim tradit Susceptoribus.

11. *Si vero per infusionem*: tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque Infantem tenente super altero Fonte vacuo

sine aqua, Celebrans vasculo accipit Aquam Baptismalem ex altero Fonte, et de ea ter fundit supra caput Infantis in modum Crucis, et simul verba proferens, semel tantum, distincte et attente dicat: *N. Ego te baptizo etc.*

12. Absterso capite Infantis, Celebrans dicens: *Deus omnipotens etc.*, Sacro Chrismate inungit summitatem capitis Baptizati.

13. Deinde, data Veste candida, et Candela accensa, et dicto: *N. Vade in pace etc.* Paternos admonet, et Parentes Infantis admoneri curat, ut in Rituali.

14. Celebrans lavat manus, et depositis Pluviali, ac Stola albis, resumit Stolam, et Pluviale violaceum.

§. VI. De Litaniis, et Missa cum Vesperis.

1. **P**raecedente Clerico cum Cero, et Cruce Processionali, Celebrans, subsequitur cum suis Clericis, et redit ante Altare.

2. Cereus figitur proprio Candelabro, et Crux deponitur in cornu Epistolae.

3. Celebrans, stans ante Altare, deponit Pluviale tantum,

4. Idem genuflexus, omnibus similiter genuflectentibus, recitat Litanias ex Missali, posito super scabello ante seipsum.

5. Clerici respondent, et repetunt omnia, quae Celebrans dicit.

6. Ad Vers. *Peccatores*, tollitur Pallium violaceum ab Altari: accenduntur Candelae, et Vasa florum inter candelabra apponuntur.

7. Celebrans prosequitur Litanias, usque ad *Christe exaudi nos*: inclusive.

8. Surgit Celebrans, et praecedentibus Clericis, accedit in Sacristiam; ubi, deposita Stola violacea, accipit Manipulum, Stolum, et Planetam albi coloris.

9. Celebrans comitatus a Clericis, ut supra, redit ad Altare, ante cujus gradus facit Confessionem de more, cum Psal. *Judica me etc.* et *Gloria Patri*.

10. Ascendit Altare, completaque Oratione: *Aufer a nobis etc.* in ejus medio, dicit immediate *Kyrie eleyson*, ut alias, cum non legatur Introitus.

11. Ad *Gloria in Excelsis*: pulsantur Campanae, quae usque ad hanc horam siluerant.

12. Post Epistolam Celebrans dicit

ter *Alleluja*, elevando gradatim vocem, et Clerici, post quamlibet vicem, in eodem tono repetent illud, et Celebrans prosequetur Vers., et Tractum.

13. Non dicitur *Credo*, et post *Dominus vobiscum*, non legitur Offertorium: Non dicitur *Agnus Dei*, neque datur hodie osculum Pacis.

14. Loco Ant. *Communio*, dicuntur *Vesperae*, ut in Missali: videlicet.

15. Celebrans in cornu Epistolae dicit Ant. *Alleluja etc.*, et cum Clericis prosequetur Ps. *Laudate etc.* et in fine repetitur *Alleluja*.

16. Deinde subdit: Ant. *Vespere autem etc.* cum Cantico *Magnificat*.

17. Repetita Ant. *Vespere etc.*, Celebrans accedit ad medium Altaris, osculatur illud, et versus ad Populum dicit: *Dominus vobiscum*, et postea Orationem in solito cornu Epistolae.

18. Post: *Ita Missa est*, additur *Alleluja, Alleluja*.

19. Completo Evangelio S. Joannis, revertitur in Sacristiam, et Missalia paramenta deponit.

§. VII. *De Reportatione Pixidis.*

1. **C**elebrans accipit super Cottam, Stolam albam, et praecedentibus duobus Clericis cum cereis, et alio cum Bursa Corporalium, et Velo humerali, accedit ad locum, ubi asservatur Pixis cum Particulis.

2. Ibi, adhibitis debitis genuflexionibus, accipit velatis manibus Pixidem, quam portat in solido Tabernaculo servandam.

3. Revertitur in Sacristiam, in qua, depositis Sacris Vestibus, legit *Ant. Trium puerorum etc.* cum *Alleluja*, et Canticum, et Psalmum, et Orationes pro gratiarum actione.

4. Interim per Clericos extinguuntur cerei Altaris.

5. Item tres candelae in cuspide Arundinis, quae amplius non accenduntur; et Arundo ipsa amovetur omnino.

6. Item extinguitur Cereus Paschalis: qui tamen, remanens in suo Candelabro, accendetur in Missis in omnibus Dominicis, ac festis Domini, et Sanctorum de praecepto; et usque ad Evangelium inclusive in die Ascensionis Domini; quo dicto, Cereus extinguitur, et com-

pleta Missa, removetur e Candelabro, et
servatur accendendus in Vigilia Pente-
costes ad Benedictionem Fontis.

Sanctificato hucusque, Sacris Ri-
tibus, Sabbato, Pascalibus ini-
tiato mysteriis; aequali Religionis cultu
properetur ad Dominicae Resurrectionis
diem. Dies, *Nobilitas (a) Anni, Men-
sium Lux, Alma Dierum, Horarum
splendor*. Dies, quam fecit Dominus.
Exultemus igitur, et laetemur in ea, suf-
fulti meritis, et intercessione Praecelsae
Genitricis Dei Mariae, quam cum S. Me-
thodio experiamur: (b) *Gaudium no-
strum ineffabile* :

Amen.

DOSE

56003

(a) *Ex Hymnario S. Gregorii.*

(b) *In Homil. de Purific. B. M.*

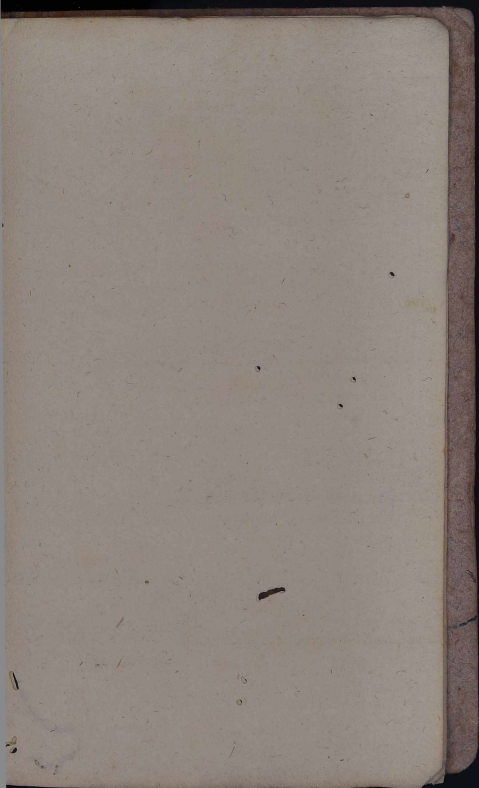
INDEX

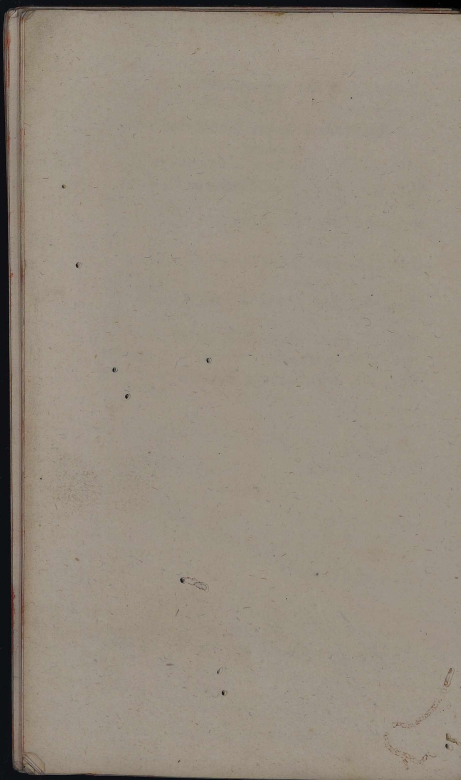
Titulorum hujus Memorialis
Rituum.

Tit. I.	<i>DE Benedictione Candelarum.</i>	pag.	7
Tit. II.	<i>De Benedictione Cinerum.</i>	pag.	18
Tit. III.	<i>De Dominica Palmarum.</i>	pag.	24
Tit. IV.	<i>De Feria V. in Coena Domini.</i>	pag.	35
Tit. V.	<i>De Feria VI. in Parasceve.</i>	pag.	46
Tit. VI.	<i>De Sabbato Sequo.</i>	pag.	70

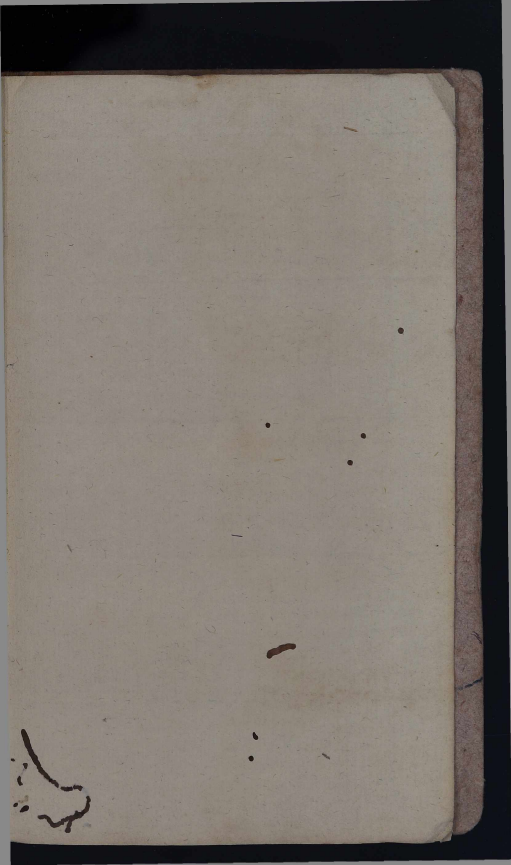
INDEX

Theorem Major Memorialis	
Hilum	
The I. De Benedictione	pag. 7
The II. De Benedictione	pag. 18
The III. De Dominio	pag. 24
The IV. De Fide N. in Coena	pag. 33
The V. De Fide VI. in Pato	pag. 40
The VI. De Sabbato	pag. 47

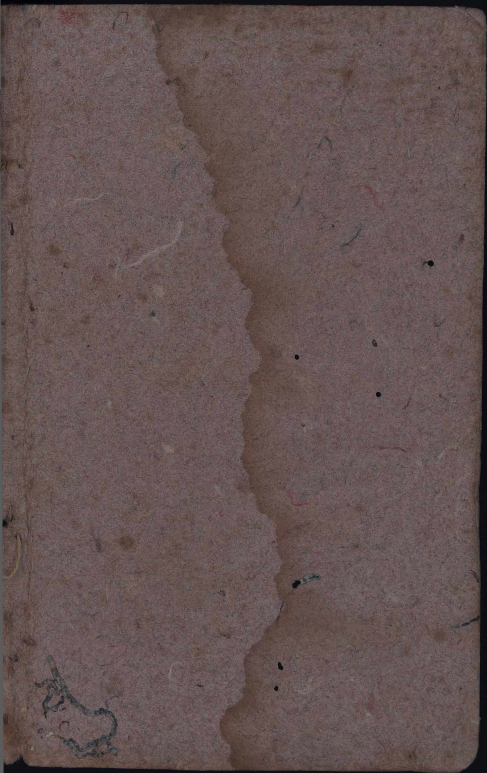

Handwritten scribbles or marks in the bottom right corner, possibly remnants of a signature or date.

BR
S. MAR
LAURE

Am

90

3

BIBLIOTECA
ARIA DELLA CASA
URIGNANO (C)

NTIC

9thoc

A

347